

Výsledky řízeného rozhovoru s učiteli můžeme shrnout následovně. K obsahové stránce předmětu prvouka podstatnější připomínky nebyly. Učitelé nejsou spokojeni s vybaveností škol pomůckami a materiály pro výuku. Po stažení zastaralých učebnic nemají na školách mnohde nové učebnice prvouky a vlastivědy. V důsledku toho zdůrazňovali učitelé velkou časovou náročnost přípravy na výuku. Na otázku, co by přispělo ke zlepšení přípravy budoucích učitelů, uvedlo 79, 8% dotázaných učitelů, že více praxe, více odučených hodin prvouky i ostatních předmětů.

Z výsledků výzkumu je zřejmé, že zkvalitnit úroveň výuky prvouky na 1. stupni ZŠ je možno hlavně tím, že věnujeme větší pozornost přípravě budoucích učitelů na jejich povolání. Vyjdeme-li z rozboru učiva předmětu a připomínek učitelů, můžeme vymezit konkrétní oblasti, na které se musíme zaměřit při přípravě studentů na fakultě.

- Živá příroda (botanika, zoologie, biologie člověka).
- Neživá příroda (mineralogie, fyzika, chemie, astronomie).
- Zeměpis (se zaměřením na naši republiku).
- Dějepis a občanská nauka (správa státu a obcí, stručné dějiny našeho státu, významné kulturní a historické památky, historický pohled na veškeré probírané učivo).

U všech vymezených okruhů je samozřejmě třeba vycházet z učiva, které tvoří obsah prvouky v 1.–3. ročníku základní školy. Dále nesmíme zapomenout ani na ostatní oblasti přípravy učitelů, jako jsou:

- regionální příprava (zpracování regionu svého bydliště),
- praktické dovednosti (práce s pomůckami a přístroji, dovednosti nutné pro zkoumání dějů a objektů, práce s atlasy rostlin a živočichů, zhotovování statických i dynamických nákrešů, orientace v terénu, pěstitelské dovednosti),
- metodická příprava (metody, formy a prostředky vyučování v prouce, studium osnov, metodických příruček, odborných časopisů, kartotéka didaktických her, motivačních textů i odborné literatury z oblasti problematiky prvouky, praktické zkušenosti z organizace vyučování formou hospitací na školách i samostatných vyučovacích pokusů jak v rámci didaktiky prvouky, tak i praxe),
- systematické rozvíjení osobnostní složky studentů (rozvoj oblasti jednotlivých složek výchovy, formování žádoucích morálních vlastností, postojů, zájmů, životních zásad a ideálů, smyslu pro povinnost, dobro, krásu, spravedlnost, sociální citění a jednání, utváření ekologického myšlení a jednání, rozvoj tvořivosti a samostatnosti apod.).

žáky do vyšších ročníků, některé celý život. I tyto poruchy by měl umět výchovný poradce napravovat.

Velkým problémem se nově stávají žáci s poruchami chování. Velmi často jsou za přestupky pouze trestáni zhoršenými známkami z chování, poznámkami do žákovské knížky. I tady je nutné se žáky hovořit, pomáhat jim tyto problémy překonávat, hledat jejich příčiny. V nápravě často selhávají i rodiče. Tyto jevy narůstají a vedou až k delikventnímu chování.

Málo pozornosti se věnuje žákům nadaným. Kromě zájmových kroužků jim škola nenabízí nic, co by mohlo jejich talent rozvíjet.

Aby mohl výchovný poradce zodpovědně přistupovat ke všem skupinám žáků, je nutná spolupráce s psychology, dětským lékařem, psychiatrem a ostatními odborníky.

Ukazuje se potřeba, aby počet výchovných poradců na škole byl zvýšen, jak je tomu ostatně v západních zemích.

Bylo by žádoucí, aby škole svou přítomností víc pomáhali také pedagogové a psychologové z poraden a radili žákům, učitelům i rodičům. Většinou mají styk se školou malý.

Výchovným poradcům by měla být věnována odborná pomoc a měly by jim být připravovány vhodné metodické materiály a publikace.

Psychohygienu u učitelů základních škol

Oliva Řehulková, Evžen Řehulka

V tomto sdělení chceme stručně ukázat koncepci a některé výsledky výzkumu implicitní psychohygieny učitelů na ZŠ. Psychohygienu chápeme jako psychologickou disciplínu, která integruje všechny poznatky společenských, přírodních a technických věd, které jsou použitelné v péči o osobnost člověka z hlediska její vnitřní psychické stability, aktivní adaptace na prostředí, optimální výkonnosti a prožitku vlastního smysluplného života, přičemž člověka chápeme jak psychofyzilogickou jednotku limitovanou biologicky, ale určenou ve svém rozvoji sociálně; mechanismy dosahování těchto cílů mají povahu psychické regulace.

V tomto pojetí je psychohygienu pro učitele mimořádně důležitá a její znalost je samozřejmou součástí pedagogické kvalifikace. Při profesionální přípravě dávají v tomto směru učitelům základní informace takové obory, jako je psychologie, pedagogika, školní hygiena a zdravotnictví a další předměty. Tyto disciplíny zpravidla prezentují své poznatky a požadavky v určité ideální, normativní podobě, která je známá, ale která se v běžném životě